

ה"ת 9491/05/17 - עמירה ששון נגד מדינת ישראל, משה בוקובזה

בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה

ה"ת 9491-05-17 עמרה נ' מדינת ישראל ואח'
תיק חיצוני: 331390/2016

בפני כבוד השופטת, סגנית נשיאה טל אוסטפלד נאוי
המבקשת עמירה ששון
נגד המשיבים
1. מדינת ישראל
2. משה בוקובזה

החלטה

בפניי בקשה להחזרת תפוס - משאית מסוג "איסוזו" מ.ר. 32-906-68 (להלן: "המשאית").

רקע וכללי

כנגד המשיב 2 הוגש כתב אישום בתיק גמ"ר 9790-11-16 (להלן: "התיק העיקרי"), לפיו ביום 31.7.16 בשעה 16:30, נהג במשאית בכביש 6 מצפון לדרום, סטה לכיוון אי התנועה ופגע במשאית אחרת אשר נעצרה על אי התנועה, עקב תקלה ובמשאית נוספת אשר עמדה בסמוך לה, על מנת לחלצה (להלן: "משאית החילוץ"). בהמשך, פגע הנאשם בנהג משאית החילוץ, מר איתן אנדנט טגה ז"ל (להלן: "המנוח"), אשר עמד על אי התנועה. כתוצאה מהפגיעה, נהדף המנוח למרכז הנתבי הימני בכביש ונפגע ממשאית נוספת שנסעה בנתיב. כתוצאה מהתאונה נקבע מותו של המנוח במקום.

במסגרת תשובתו לאישום, כפר המשיב 2 בטענה כי המנוח עמד על אי התנועה ובצמוד למשאית בעת קרות התאונה. המשיב 2 הודה כי סטה מהנתיב, אך זאת רק לאחר הפגיעה במנוח ולא עובר לתאונה.

תיאור ההליכים וטענות הצדדים

ביום 21.5.17, הגיש המבקש הבקשה דנא, בה טען כי המשאית תפוסה בידי המשיבה 1 במשך 8 חודשים שבמהלכם יכולה היתה לערוך את כל הבדיקות הדרושות ולתעד את המשאית.

המבקש ציין כי המשאית משמשת אותו לעסקיו, כי הוא עצמו לא היה מעורב בתאונת הדרכים וכי המשך החזקתה בידי המשיבה 1, מסבה לו נזק כלכלי כבד ומהווה פגיעה קשה בזכות הקניין שלו.

המבקש הפנה לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו ולפסיקה וטען כי תפיסת המשאית נעשית בניגוד לחוק היסוד. ביום 12.6.17, ולאחר קבלת עמדות הצדדים, הוריתי למשיב 2 לבדוק את המשאית בתוך 45 יום.

ביום 4.9.17 ולאחר דחיות רבות, הודיע המשיב 2 על התנגדותו להשבת המשאית עד לתום פרשת התביעה בתיק העיקרי.

בדיון שהתקיים ביום 28.9.17 הוסכם על הצדדים, כי המשאית תועמד לבדיקת מומחה מטעם המשיב 2. בבדיקה שנערכה ביום 8.10.17, התגלה כי המשאית ניזוקה במגרש המשטרתי בו היא תפוסה ועל כן מומחה מטעמו של המשיב 2 הודיע כי אינו יכול לבדוקה. נוכח האמור, חזרה המשיבה 1 על התנגדותה להשבת המשאית. המשיב 2 הודיע כי נוכח הנזק החמור לטענתו, שנגרם למשאית, היא לא יכולה לשמש כראיה ועל כן, לא התנגד להשבתה למבקש.

ביום 30.11.17 התקיים דיון נוסף בבקשה ובו ציין המבקש כי נזקו, עקב השבת המשאית, הגיע לסך של מאות אלפי שקלים. המשיבים לא התייצבו לדיון, עקב קיומו של דיון בתיק העיקרי, ובהיעדרם ניתנה החלטה:

"...הדיון היום נקבע לשעה 11.30, השעה כעת 13.04 ואין התייצבות למשיבים או למי מטעמם. יצוין, כי ברגעים אלו ממש מתנהל התיק העיקרי בפני כבוד השופטת כהן שם נמצאים נציגי הפרקליטות והסנגוריה הציבורית ומומחה התביעה נחקר על דוכן העדים. לא ברור לי, מדוע הפרקליטות והסנגוריה הציבורית לא העמידו עורכי דין אחרים שהיה ביכולתם להופיע בתיק שבפני.

לאחר שעיינתי בבקשה ותגובות, לאחר שב"כ המשיב 2 ציין בתגובתו מיום 12.11.17 כי המשאית אינה יכולה לשמש עוד מוצג משפטי, מאחר ולטענת ההגנה היא ניזוקה בעודה תפוסה ע"י המדינה וצין כי הוא לא מתנגד להשבתה למבקש. זאת ועוד, כאשר בוחן המאשימה נחקר בתיק העיקרי, הציג את התיעוד והצילומים לבית המשפט, איני מוצאת להורות על המשך התפיסה. על כן, הנני מורה על השבת הרכב למבקש.

מאחר וב"כ המשיבים לא נכחו באולם, ניתן בזה עיכוב בצוע ההחלטה למשך 7 ימים מהיום."

במסגרת ערר שהוגש על ההחלטה דלעיל, הסכימו הצדדים על השבת הדיון לבית משפט זה על מנת שהבקשה תידון בנוכחות הצדדים.

בדיון שהתקיים, מסר המשיב 2 כי לא היתה בפיו טענה לגבי תקינותה המכאנית של המשאית וכי רצה לבדוק את התאמת הנזקים שנעשתה על ידי בוחן התנועה. המשיב 2 הוסיף, כי בתאונה היו מעורבות שלוש משאיות, כאשר רק משאית זו נתפסה.

המשיבה 1 טענה כי לב המחלוקת בין הצדדים בתיק העיקרי, הינו מצבה של המשאית והאפשרות לבדוק אותה או אי בבדיקתה. המשיבה 1 ציינה כי לדידה, התאונה הנוספת שהמשאית עברה במגרש האחסנה, אינה משליכה על היכולת לבצע בה בדיקות ובתיק העיקרי אמורה להיות מוגשת חוות דעת מטעם המשיב 2 והמומחה עתיד להעיד ביום 1.3.18.

המשיבה 1 הוסיפה, כי טרם נחשפה לחוות הדעת וקיימת אפשרות שלאחר עדות המומחה מטעם המשיב 1, ועל מנת להזימה, תרצה לבדוק את המשאית פעם נוספת.

המשיבה 1 טענה כי בהתאם לסעיף 36 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, על המותב הדין בתיק העיקרי, לדון בבקשה זו. המשיבה ציינה כי לא טענה בדבר העברת הבקשה לדין בפני המותב בתיק העיקרי עד כה, מאחר ולא ידעה בזמנו כי תהיה מחלוקת בנוגע למשאלית עצמה.

המשיבה 1 הוסיפה, כי המבקש לא הגיש תצהיר המראה קשר בינו לבין המשאלית.

המשיבה 1 הפנתה לבש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל, בו נקבע מבחן דו שלבי בבחינה בקשה מעין זו, כאשר בשלב הראשון יש לבחון האם המשך ההחזקה בתפוס הכרחי לניהול ההליך ובשלב השני יש לבחון חלופה להחזקה. לדידי המשיבה 1, התיק מצוי בשלב הראשון של המבחן והמשך החזקת התפוס הכרחית לניהול ההליך.

המשיבה 1 המשיכה וציינה, כי בעוד כחודשיים תסתיים פרשת ההגנה ובמאזן זכות הקניין של המבקש והפגיעה בו לחודשיים ימים, אל מול הזכות לתקינות ההליך המשפטי ובטחון הציבור, יש להעדיף את תקינות ההליך המשפטי ובטחון הציבור.

המשיב 2 הגיב לעמדת המשיבה 1, כי בניגוד לעמדה זו, העיד קצין הבוחנים צביקה מוזס ואמר כי אין צורך בתפיסת המשאלית וניתן להגיע כמעט לכל מסקנה על פי תמונות בלבד.

המבקש הצטרף לדברי המשיב 2 וטען כי המשאלית תפוסה בידי המשיבה 2 במשך כשנה וחצי.

דין והכרעה

המשיבה תפסה את הרכב מכח סמכותה לפי סעיף 32(א) פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 (להלן: "הפקודה"), הקובע:

"רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה."

כפי שעמדתי על כך, בהחלטות קודמות, התפיסה, יכולה להתבצע לתכלית מניעתית, ראייתית או לצורך חילוט. תכליות אלה, אינן מקבלות עדיפות מוחלטת על פני כל ועליהן לעמוד באיזון אל מול זכויות אחרות.

בבש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל, עמד בית המשפט העליון על החלת אמות המידה החוקתיות על החלטה בדבר התפיסה ועל המשמעויות הנלוות לכך:

"לסיכום הדברים: עקרונות הדין בדבר תפיסת חפצים בידי המשטרה מחייבים החלת אמות מידה חוקתיות ביישומם. פירוש הדבר, כי חייב להימצא מקור סמכות לעצם תפיסת חפץ בידי המשטרה. מקור כזה עשוי להישען על טעם מניעתי; על צפי בדבר חילוטו בתום המשפט; או על הצורך בו כראייה במשפט. קיומו של מקור סמכות לתפיסת החפץ מלכתחילה אינו מצדיק בהכרח את המשך

החזקתו לאורך זמן, ויש לבחון האם מתקיימת עילה להמשך תפיסתו בחלוף זמן ואם כן, האם קימת "חלופת תפיסה" נאותה, העשויה להגשים בעת ובעונה אחת להגשים את תכלית התפיסה בלא פגיעה בלתי מידתית בבעל הקנין. מקום בו ניתן למצוא נוסחת איזון נאותה כאמור, ראוי להחילה, תוך שחרור התפוס אגב קביעת תנאים מידתיים הולמים להגשמת תכלית משולבת של הגנה על האינטרס הציבורי ושמירה על זכויות הפרט."

בבש"פ 7715/97 שושנה חג'ג נ' מדינת ישראל עמד בית המשפט העליון על השיקולים העומדים בבסיס קביעת התנאים להשבתו של חפץ תפוס:

"בשיקול האינטרסים, תוערך מצד אחד מידת הצורך בהשארת התפוס בידי המשטרה בהתאם לעוצמת התכלית שהתפיסה נועדה להשיג בנסיבות המשתנות של ההליך הפלילי המתפתח; מצד שני, ייבחנו היבטים שונים הנוגעים בטיבו של החפץ מבחינת בעל הקנין, כגון האם מדובר בחפץ שהחזקה בו מותרת על פי דין או אסורה...; מה מידת נחיצותו של בעל הקנין בחפץ, ושיעור נזקו משלילת החזקתו בטרם הסתיים ההליך הפלילי. בהקשר זה, עשוי להיות הבדל בין תפוס המשמש אדם לעיסקו ולמשלח-ידו, לבין תפוס שאינו בר-שימוש יומיומי; כן עשוי להיות שוני בין חפץ כלה לבין חפץ שערכו אינו מושפע ממעבר הזמן, וכיוצא באלה שיקולים.

במיתחם השיקולים, לאלמנט משך הזמן בו מוחזק תפוס בידי המשטרה ישנה משמעות באיזון השיקולים הנדרש.

...

מקום בו ניתן למצוא נוסחת איזון נאותה כאמור, ראוי להחילה, תוך שחרור התפוס אגב קביעת תנאים מידתיים הולמים להגשמת תכלית משולבת של הגנה על האינטרס הציבורי ושמירה על זכויות הפרט."

מן הכלל אל הפרט

הצדדים אינם חלוקים בדבר סמכותה הראשונית של המשיבה 1 לתפוס את הרכב. את המשך השארת התפוס בידיה, ייבחן בית המשפט במשקפיים חוקתיות בהתחשב בזכות הקניין של המבקשת ומובן שככל והחזקת התפוס נמשכת והנזק הכלכלי לבעל התפוס מעמיק, אזי ייטה האיזון יותר ויותר לטובת החזרת התפוס.

בענייננו, מוחזקת המשאית בידיה של המשיבה 1 במשך יותר משנה ויכול היה להווצר רושם כי המשיבה 1 "גוררת רגליים" בניהול החקירה, ומטעם זה מוחזקת המשאית בידיה משך זמן כה רב. בנסיבות אלו, ובהתחשב בזמן שחלף - הייתי מורה על השבת המשאית, אולם שונים פני הדברים במקרה שלפניי.

מבלי לקבוע מסמרות, כמובן, בסוגיה זו, סבורה אני כי המשיבה 1, עשתה ובדקה את המשאית וממשיכה להחזיק בה בצפייה לחוות דעת מומחה המשיב 2 ולצורך שעשוי להתעורר בעדות הזמה, בהתאם לסעיף 165 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. ציפייה זו לגיטימית וראויה להגנתו של בית המשפט, אולם שוב, לא באופן מוחלט.

יש לציין כי המשיב 2 סבר, בהתאם לעדותו של קצין הבחנים, כי כלל אין צורך בהשארת המשאית בידי המשיבה 1 וכי

ניתן להסתמך בעתיד, ככל שיידרש, על תמונות המשאית ועל הבדיקות שנערכו בה על ידי מומחי הצדדים.

איני יכולה לקבל עמדה זו. כפי שהובהר על ידי הצדדים עוד במענה לאישום, בבסיס המחלוקת ביניהם עומד אופן התרחשות התאונה, כאשר ברי כי התאמת הנזקים בין המשאית, לרכבים האחרים, תשליך באופן ברור על בירור המחלוקת. אף המשיב 2 עצמו, למרות שמסר כי המומחה לא יבדוק את המשאית נוכח התאונה שעברה במגרשי המשיבה 1, מתעתד לדבריו, להגיש חוות דעת מומחה מטעמו וויתורו על זכות דומה למשיבה 1, תמוהה בעיניי ואינה מוצדקת.

אף בפסיקה הודגש כי **"כדי לקבוע האם ניתן להמשיך ולהחזיק בחפץ יש לבחון את התכליות להחזקת החפץ. אם תכלית ההחזקה פקעה, יש להחזיר את החפץ התפוס"**. (ראה: בש"פ 8009/07 מ.ג.ש מיכאל עבודות בטון ופיתוח בע"מ נ' מדינת ישראל). בנסיבות אלו, סבורה אני כי תכלית תפיסת המשאית, בירור האמת, לא פקעה ולא תפקע עד לקבלת חוות דעת מומחה המשיב 2 וברירת הסוגיה שבמחלוקת.

בנוסף, מומחה מטעם המשיב 2 צפוי להגיש את חוות דעתו בקרוב ולהעיד ביום 1.3.18. על כן, האיזון הראוי בין זכות הקניין של המבקשת לאינטרס הציבורי שבבירור האמת והבטיחות בדרכים הינו בהעמדת התפיסה עד ליום 8.3.17 - שבוע לאחר עדות מומחה ההגנה בתיק העיקרי.

סומכת אני על היושרה של המשיבה 1, האמונה על האינטרס הציבורי, והיה ויתברר לה במועד מוקדם יותר, קרי: לאחר קבלת חוות דעת מומחה המשיב 2 או מיד לאחר עדותו, כי אין לה צורך בתפיסת המשאית, לא תנצל את מלוא הזמן הניתן לה ותודיע על כך לצדדים ולבית המשפט.

המזכירות תשלח עותק ההחלטה לצדדים.

זכות ערר כחוק.

ניתנה היום, י"ד טבת תשע"ח, 01 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.